

Midsommarstången som ett ungdomsprojekt

SÖRMLAND Förr i tiden var det byns ungdomar som fixade majstången. De pyllade med dekorationer hela våren, och själva stången såg inte ut som våra midsommarstånger idag.

- Vi tror att vi vet hur midsommarstånger såg ut i Sörmland i äldre tider. En man som hette Nils Månsson Mandelgren reste runt här på 1850-talet och tecknade ned exakt hur de var utformade. Det är väldigt detaljerade beskrivningar, med teckningar och noggrant nedskrivet hur de såg ut, säger Lille-Mor Boman, hemslöjdskonsulent på Sörmlands museum.

Stångresandet sköttes av ungdomarna i byn.

- Enligt traditionen i Sörmland var det ungdomslaget som samlades direkt efter julhelgerna och började med midsommarstången. De fick träffas, både pojkar och flickor, vilket inte var tillåtet annars. Det fanns förstås ett intresse att lära känna varandra, och genom

den här traditionen fick de göra det under sanktionerade former, berättar hon.

Killarna fick hämta en jättegran i skogen, 23 meter talas det om i beskrivningarna från Nils Månsson Mandelgren.

- De fick stångresarbrännvin, och man kan väl anta att det var en glidande skala mellan en sup efter arbetet och överförfriskning...

Flickorna gjorde pyntet Urblåsta ägg som blev till stora "pärlkransar", liljekonvaljebblad som veks som smällkarameller av papper och hängdes i kransarna. Stången skulle pyntas som en riktig midsommarbrud.

- Stångerna såg inte ut som i dag, med tvärså. De var bara dekorerade med kransar, berättar Lille-Mor Boman.

Tillverkningen av stången tog tid. Ett halvår höll de på, och det var träffarna under våren som var det roliga.

- De hade nog jättekul. På midsommarafton, när stången var klar, så restes stången. Ungdomarna dansade några varv

runt den, men sedan gick de vidare till logen och dansade där. Stångresningen blev ett antiklimax.

Den sörmländska stångresningstraditionen dog ut när laga skifte infördes i Sörmland. Skiftesreformen innebar att skiftena ändrades så att åkrarna blev större, och i och med det flyttades gårdarna ut från byarna. Bygemenskapen slogs sönder.

- Det fanns säkert liknande traditioner kring midsommarstånger runtom i Sverige. I Dalarna vet jag att det lever kvar, säger Lille-Mor Boman.

Sedan många år har en grupp i Malmköping "omoderniserat" midsommarstångstraditionen och tillverkar varje år en stång utifrån de gamla beskrivningarna.

- Det är en levande tradition, de ändrar någon liten detalj varje år så att den inte ser exakt likadan ut från år till år, säger Lille-Mor Boman.

Johanna Cederblad